

Отчет на Годишната програма за прилагане на Националната стратегия за малките и средните предприятия за 2021 година

Отчетът на Годишната програма за 2021 г. е разработен в изпълнение на чл. 5, ал. 2 т. 4 от Закона за малките и средните предприятия и се основава на приетата с Решение № 281 на Министерския съвет от 01.04.2021 г. Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г.

Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г. определя рамката на политиките за малките и средните предприятия (МСП) въз основа на задълбочен анализ на системата на МСП в България, разработен за целите и нуждите на Министерство на икономиката и индустрията (МИИ) и всички останали заинтересовани страни в държавната администрация, които отговарят за формулирането и реализирането на политики, насочени към развитието на малките и средните предприятия в България.

Стратегическите цели в Националната стратегия за МСП за периода 2021-2027 г. се основават на постигнатия напредък по Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 г., както и на идентифицирания потенциал за растеж на МСП и определени предизвикателства и движещи фактори за тяхното развитие. Основни фактори за конкурентоспособността на МСП са достъпа до пазари, достъпа до финансиране, използването на ИКТ решения и дигитализация на процесите, наличието на квалифицирани кадри и ефективното екологосъобразно използване на ресурси. Част от факторите за създаването и растежа на МСП са свързани с наличието на информация и знания, както и използването на иновативни технологии на глобално и местно равнище.

Отчетът на Годишната програма включва изпълнението на мерките и дейностите заложи в Годишната програма за 2021 г. в съответствие с Националната стратегия за МСП 2021-2027 г. Те са структурирани в съответствие с шестте основни приоритета на Стратегията, както и приоритетната област „Политики в отговор на кризата с COVID-19“. Отчетът обхваща изпълнението на 31 дейности в 22 мерки от 11 институции, за периода 1 януари – 31 декември 2021 г.

Област на въздействие 1: Предприемачество

Мярка 1.1 Насърчаване на предприемаческата екосистема

Действие 2) Подкрепа за мероприятия, конференции, семинари, бизнес срещи между стартиращи предприятия и инвеститори и други инициативи за насърчаване на предприемачеството и бизнес комуникациите на регионално и местно ниво.

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП)

През 2021 г. по изпълнение на мярката ИАНМСП е предприела следните действия:

- **Организиран онлайн обучение с различна продължителност:**
 - Интелектуалната собственост на МСП в ИКТ сектора съвместно с Институт по интелектуална собственост и технологичен трансфер към УНСС - 61 участника са получили сертификат.
 - Иновативно бизнес развитие за МСП в партньорство с ВУЗФ, серия обучения проведени онлайн в периода 22 март - 19 май 2021 г. - 92 участника, получили сертификат.
 - Управленско счетоводство - управление на разходи и ценообразуване за малки и средни предприятия в партньорство с бизнес консултантите от Седем от седем - 71 участника.
- **Семинари:**
 - „Наука за бизнес“- ИАНМСП и Българската академия на науките (БАН) изцяло онлайн на живо от виртуално студио представиха най-интересните разработки на Академията, готови да се превърнат в успешен бизнес. Събитието се организира с подкрепата на Enterprise Europe Network - България.
 - „Експорт по бързата писта" - агенцията съвместно с Prospectika и Bulgaria-store организираха безплатен уебинар на тема „Експорт по бързата писта". Представена е методология и конкретни стъпки за достигане до множество реални запитвания от чуждестранни партньори с цел реализиране на международна търговска сделка.
 - "Дигитални бизнес процеси и интелигентно видеонаблюдение за малките и средни предприятия" - събитието е организирано от ИАНМСП в партньорство с Коника Минолта с основна тема тенденции, предизвикателства и

конкретни решения, които стоят пред малкия и средния бизнес по пътя към тяхната дигитална трансформация.

- „Circular Opportunities for SMEs" - ИАНМСП, Финландският иновационен фонд - Sitra и Посолството на Финландия у нас в партньорство с Cleantech Bulgaria организираха събитието, на което бяха показани успешни примери в областта на кръговата икономика. Участие взеха над 70 представители на публичния и частния сектор на България и Финландия.
- Мастърклас по кръгова икономика - ИАНМСП съвместно с Финландския иновационен фонд - Sitra и Посолството на Финландия организира събитието като продължение на „Circular Opportunities for SMEs".
- ИАНМСП съвместно със Службата по търговско-икономически въпроси в Шанхай и китайския гигант за електронна търговия Alibaba организира събитие, насочено към българските предприятия, които искат да разберат повече за възможностите на електронната търговия в условията на пандемия. Участие взеха над 60 български компании.
- „Процедура за получаване на експертна и финансова подкрепа в областта на интелектуалната собственост" - Събитие на ИАНМСП и Патентно ведомство относно мерките на Фонда за МСП на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост/СЕСИС, който е част от Плана за действие на Европейската комисия в областта на интелектуалната собственост (IP Action Plan). Събитието разясни процедурата за финансиране от Фонда относно услугите за предиагностика на ИС на предприятието (IPPD или IP scan) и възстановяване на такси при заявяване на марки и промишлени дизайни.
- Програма за растеж Dare to Scale (трето издание), която се изпълнява от българският офис на глобалната мрежа Endeavor с основен партньор Пощенска банка и подкрепата на Софтуер Груп и ИАНМСП е насочена към предприемачи и бизнеси, които вече са преминали ранната фаза на своето развитие и са в началото на разрастване на дейността си. Избрани са предприемачи от 10 български компании за третото издание на програмата. В периода септември-декември предприемачите преминаха през специализирани обучения в 4 области - управление на организацията, маркетинг, продажби, бизнес планиране и набиране на капитал.

- Интензивен курс по предприемачество на Асоциацията на българските лидери и предприемачи - ABLE Activator.

През 2021 г. ИАНМСП бе официален партньор на интензивния курс по предприемачество ABLE Activator. В курса взеха участие 30 участника. Целта на обучението е не само да съчетае практически умения за бизнес и лидерство, но и да даде достъп и контакти на участниците, както с най-изявените представители на стартъп екосистемата в страната, така и с лидери от иновативни корпорации и международно признати организации. Програмата цели да развие предприемаческите и лидерските умения на 30 активни млади хора (студенти и професионалисти до 35-годишна възраст), като им даде пряк достъп до ресурси в предприемаческата екосистема и практическо знание за развиването на свой бизнес. Форматът на обучението е интензивен и базиран изцяло на метода на ученето чрез преживяване с много практически задачи.

- Програмата ще завърши с презентирание на проектите, създадени в ABLE Activator - т.нар. в предприемаческите среди Демо ден, на който всеки от екипите ще представи разработената от тях идея, която може да има както бизнес, така и социална насоченост. Последният от модулите е посветен на приобщаването на успешно завършилите програмата към Асоциацията на българските лидери и предприемачи, с официална церемония по връчване на сертификатите и топло посрещане в най-обединената общност на българските лидери и предприемачи.
- Изследване и анализ на тема „Състояние на малкия и средния бизнес в България и последиците за сектора от COVID-19" - изготвен от Института за икономическа политика по договор и възлагане от страна на ИАНМСП.
- „Проучване на нуждите на МСП от обучения, организирани от ИАНМСП в условията на пандемия" - изготвеният анализ от ИАНМСП е в резултат на допитване до близо 400 компании за необходимостта от обучения в условията на световна пандемия.
- Проучване на тема „Киберсигурност в сектора на МСП", изпълнено съвместно с Държавна агенция „Електронно управление", чиято цел е да установи нивото на компетентност на бизнеса и неговите нужди в областта на киберсигурността. Анкетата послужи за определяне на бъдещите инициативи, засягащи темата.

- Проучване, насочено към работодателите, в областта на човешкия капитал и нуждата от работна ръка, изпълнено чрез анкета. Анкетата послужи за определяне на бъдещите инициативи, засягащи темата.

Българска банка за развитие (ББР)

1. Инициативи насърчаващи предприемачеството

През 2021 г. ББР активно участва и подпомага организацията на събития, които имат пряко отношение към развитието на предприемаческата среда:

- Виртуално събитие: "Фондът за възстановяване и устойчивост на ЕС за прехода на България. Иновации - Зелена програма - Цифрова трансформация", организирано от Хазилис и Ривас Интернешънъл Лимитид;
- Виртуална среща с работодателските организации за представяне на възможностите на инвестиционния фонд към инициативата „Три морета“ (ЗСИИФ);
- Мини-конференция, посветена на възможностите за финансиране от Инвестиционния фонд „Три морета“ (ЗСИИФ) " Equity for Infrastructure";
- Бизнес форум към Срещата на върха - инициативата „Три Морета“ (съвместно с ИАНМСП);
- Инвеститорски ден Pitch@The Beach, организиран от Innovation Capital (спонсорство на събитието);
- Стартър Световна купа България 2021 (спонсорство на събитието);
- Дванадесетата конференция за управление на кредитния риск, организирана от ICAP България (спонсорство на събитието);
- Банково-финансов форум „Бъдещето на парите 2021“, организирано от сп. Мениджър (спонсорство на събитието);
- SIM EXPO 2021;
- Домакинство на Международната мрежа на малките и средни предприятия (INSME) в София (съвместно с ИАНМСП).

2. Сътрудничества

ББР се стреми да подпомогне предприемаческата екосистемата чрез подсилване на диалога между науката и бизнеса. В тази връзка на 17.02.2021 г. е подписан меморандум за сътрудничество между ББР и УНСС. В резултат на партньорството през

последното тримесечие на 2022 г. се изпълни анкетно проучване сред 518 МСП, което изследва нуждата от финансиране и нагласите на бизнеса.

На 26.04.2021 г. ББР сключва меморандум за сътрудничество със Софийски университет. В края на 2021 г. започва подготовката по съвместен конкурс за млади финансисти и организацията на „Академия за устойчиви финанси“, в която ББР е спонсор и участва с гост- лектори.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

¹Брой подпомогнати инициативи за засилване на предприемачеството и работата в мрежа на регионално и местно ниво:

- Изпълнение към 2021 г. – 22 бр. Целева стойност за 2024 г. - 5 бр.;

Брой подпомогнати организации в подкрепа на МСП:

- Изпълнение към 2021 – 2 бр.;. Целева стойност за 2024 г.: 1бр.;

²Предприемаческа активност мотивирана от възможностите:

- Изпълнение към 2021 г. – NA (2018 г. - 27,47); Целева стойност за 2024 г.: 28,50%).

Мярка 1.2 Насърчаване на обучението по предприемачество в училищата и предприемаческата трансформация на българските висши училища

Действие 2) Подкрепа за осигуряване на курсове за обучение по предприемачество.

Министерство на образованието и науката (МОН)

Учебният предмет Предприемачество е въведен като задължителен в общата професионална подготовка от 2017 г. за изучаване във всички професионални направления в Професионалните гимназии в Република България. Предметът Технологии и предприемачество (общообразователен учебен предмет) се изучава от 1 до 7 клас във всички училища, а в 8 и 9 клас - във всички училища, работещи по учебни планове без интензивно и без разширено изучаване на чужд език. Предметът предприемачество (профилиращ учебен предмет) в 11 и 12 клас в профилираните гимназии.

¹ Показатели за продукт съгласно индикаторите за изпълнение от Националната стратегия за МСП 2021-2027

² Показатели за резултат съгласно индикаторите за изпълнение от Националната стратегия за МСП 2021-2027

През 2014 г. България стана първата държава, в която пилотно беше тестван инструментът HEInnovate (<https://heinnovate.eu/en>), създаден в сътрудничество между Европейската комисия и ОИСР. Беше направен институционален преглед на 5 висши училища и онлайн проучване на цялата система на висшето образование. Чрез него се измерва степента, в която висшите училища действат като предприемачески институции.

През 2020 г. самооценките, извършени с помощта на инструмента HEInnovate бяха включени в операцията „Модернизация на висшите училища“, финансирана по ОПНОИР, като критерий и отправна точка за определяне на стратегическото развитие на съответната институция. Всички одобрени през 2021 г. проектни предложения включват и самооценяване с помощта на HEInnovate.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой подпомогнати структури в българските висши училища:

- Изпълнение към 2021 г. - 0; Целева стойност за 2024 г.: 1;

Намерения за предприемачество:

- Изходна стойност (2020 г.): 5,03%; Целева стойност за 2024 г.: 7%;

Висши училища, които осигуряват добра и адекватна подготовка за стартиране и развитие на нови предприятия:

- Изходна стойност (2020 г.): 62.57%; Целева стойност за 2024 г.: 65%.

Мярка 1.3 Подкрепа за стартиращи предприятия

Действие б) Предоставяне на техническа помощ за регистрация на интелектуална собственост, вкл. за процеса на подготовка и за процедурата по кандидатстване за регистрация на интелектуална собственост – консултации със специалисти, правна помощ и др.

Патентно Ведомство (ПВ)

През 2021 г. по силата на Договор за сътрудничество между Патентно ведомство на Република България и Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (ЕСИС), Ведомството предостави на българските микро-, малки и средни предприятия, в т.ч. и стартиращи такива, възможност за достъп до Фонд от 20 млн. евро безвъзмездни средства, предназначени за подпомагане и насърчаване закрилата

на фирмените активи, които са обекти на интелектуална собственост. Фондът е финансиран и се управлява от СЕСИС в сътрудничество с Европейската комисия (ЕК), като представлява част от Плана за действие на ЕК в областта на интелектуалната собственост, приет на 25.11.2020 г. в рамките на Програмата на ЕС за конкурентоспособност на предприятията и МСП (COSME). Инициативата, наречена „Ideas Powered for Business“, е част от дейностите на СЕСИС в подкрепа на МСП, като има за цел същите да разгърнат своя потенциал за регистрация на права върху обекти на интелектуална собственост и да повишат конкурентоспособността си, която е сериозно засегната от пандемията от COVID-19.

Финансовото подпомагане на МСП е под формата на възстановяване на част от разходите на МСП за такси за заявки за търговски марки и дизайни, както и за подпомагащи услуги за предварително проучване на потребностите от закрила на интелектуална собственост (Предварителна диагностика - IPPD/IP Scan), с максимален размер до 1500 евро на предприятие. Услугата по Предварителна диагностика на интелектуална собственост се предоставя и съвместно с Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП), като обхваща всички обекти на интелектуална собственост и предоставя експертна помощ по отношение на:

- Определянето на бизнес модела на МСП и стратегията за бизнес развитие;
- Идентифициране и анализ на съществуващата интелектуална собственост и свързаните с нея нематериални активи;
- Разработване на портфолио от интелектуалната собственост на предприятието;
- Разработване на стратегически препоръки за управление на интелектуалната собственост съгласно общата бизнес стратегия на предприятието.

Предварителната диагностика обхваща всички обекти на интелектуална собственост (патенти, търговски марки, промишлени дизайни, полезни модели, сортове растения, географски указания), дружествени наименования, имена на домейни и др., както и обекти, които не подлежат на регистрация (напр. търговски тайни).

Възстановяването на изразходваните от МСП средства за финансиране на таксата за предварителната диагностика в размер на 500 евро, се осигурява от следните източници:

- 20% - от националния бюджет, под формата на държавно подпомагане на бизнеса, като средствата се предоставят от Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП);

- 75% - от размера на таксата за Предварителна диагностика, заплатена от МСП се възстановяват в края на процедурата от СЕСИС;
- 5% - се поемат от кандидата (МСП с регистрация в ЕС, микропредприятия или самоосигуряващите се лица).

Като цяло програмата предоставя възможност МСП да получат до 95 % възстановяване на таксата за предварителна диагностика. В случай, че МСП е получило уведомление за положително решение на своето заявление към СЕСИС, се подава искане в определените срокове до Патентно ведомство за получаване на одобрената услуга. След подписване на договора с определения от Патентно ведомство експерт, МСП получава услугата и заплаща определената такса в размер до 500 евро, като ИАНМСП възстановява на МСП 20% от заплатената такса.

През 2021 г. от програмата на СЕСИС, в сътрудничество и с ИАНМСП, в подкрепа на микро, малки и средни предприятия, са се възползвали повече от 350 български предприятия, които са заявили 548 заявки за регистрации на търговски марки и над 71 промишлени дизайна. Подадени са общо 14 заявления за извършване на предварителна диагностика на интелектуална собственост, в резултат, на което са изготвени и предоставени на МСП доклади, съдържащи анализи и съвети за управлението на интелектуалната собственост. Всички доклади са преминали през „проверка на качеството“, извършена от три-членна експертна комисия на Ведомството.

Във връзка с популяризирането на Фонда за МСП, Патентно ведомство на Република България организира и участва през 2021 г. в редица уебинари на тема „Финансова помощ за МСП за закрила на правата на интелектуална собственост“ и освен това публикува множество новини на официалната интернет страница и в социалните мрежи, поддържани от Ведомството.

Фондът в подкрепа на МСП в процеса на възстановяване от кризата във връзка с COVID-19 и екологичния и цифровия преход продължава своята работа и през следващите три години (2022 - 2024 г.), като същият разполага със средства в размер на 47 милиона евро и ще предлага следната подкрепа:

- възстановяване на 90 % от таксите, начислявани от държавите членки за услугите по предварителна диагностика на интелектуалната собственост (IP Scan), чрез които се осигурява обща оценка на потребностите от интелектуална собственост на подалото заявление МСП, като се отчита новаторският потенциал на неговите нематериални активи;

- възстановяване на 75 % от таксите, събирани от ведомствата за интелектуална собственост (включително националните ведомства за интелектуална собственост, СЕСИС и Ведомството на Бенелюкс за интелектуална собственост) за регистрацията на търговски марки и дизайни;
- възстановяване на 50 % от таксите, събирани от Световната организация за интелектуална собственост за получаване на международна закрила на марките и дизайните;
- възстановяване на 50 % от таксите, начислявани от националните патентни ведомства за регистрацията на патенти през 2022 г

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

През отчетния период са проведени теоретични сесии „Интелектуалната собственост на МСП в ИКТ сектора“, представени от академичния екип на партньорите на ИАНМСП - Институт по интелектуална собственост и технологичен трансфер към УНСС, в които се разясняват процедурата по кандидатстване за регистрация на интелектуална собственост и подкрепят предприятия от цялата страна в желанието им да развият и защитят своята интелектуална собственост.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой публикации и разпространена информация на официалните страници на институциите за регистрация на интелектуална собственост:

- Изпълнение към 2021 г -2; Целева стойност за 2024 г.: 2;

Дял на стартиращите предприятия:

- Целева стойност за 2024 г.: 15%.

Дял на МСП с висок растеж:

- Целева стойност за 2024 г.: 0,5%.

Мярка 1.4 Насърчаване на ключови видове предприемачество

Действие 2) Подкрепа за желаещите да стартират стопанска дейност като самонаети лица и МСП в ключови видове предприемачество (жени, младежи, възрастни хора, безработни и имигранти) за предоставяне на обучения, правни, консултантски и менторски услуги.

Министерство на труда и социалната политика (МТСП)

- Операция „Подкрепа за устойчив бизнес“ по ОПРЧР 2014-2020 г.

Операцията има за цел да подготви лица, желаещи да развият собствен бизнес, вкл. безработни и работещи, за планиране и стартиране на самостоятелна стопанска дейност и самонаемане като за целта са предоставени безвъзмездно финансови средства на бенефициенти, които да обучат и консултират бъдещите предприемачи. Дейностите са: провеждане на информационни кампании за насърчаване на предприемачеството, обучения в предприемачески умения, консултации, разработване на бизнес планове и друга подкрепа за стартиране на бизнес. За изпълнение на операцията са сключени 90 договора на обща стойност 19,5 млн. лв., чието действие продължава от 2018 г. до 2021 г. Малко над 10 500 безработни, неактивни и заети лица са получили обучения и подкрепа за предприемачество. От тях 2622 са стартирали собствен бизнес.

През 2021 г. продължи реализацията на мерките от ЗНЗ, насочени към насърчаване на предприемачеството сред безработните лица. Самостоятелна стопанска дейност като микропредприятия са започнали 207 безработни лица, като със 178 от тях договорите са сключени през отчетния период, съгласно чл. 49, ал.1 от ЗНЗ. Допълнителна сума, при условие, че осигурява заетост по одобрения бизнес проект на друго безработно лице без право на парично обезщетение за безработица (чл. 47, ал.4) са получили двама безработни. От лицата, сключили договор с АЗ и регистрирали микропредприятие (чл. 49, ал. 4 от ЗНЗ), 145 души са сключили договор за изплащане на допълнителни месечни суми за внесени осигурителни вноски за фонд „Пенсии“, ДЗПО и НЗОК, върху минималния размер на месечния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съгласно Закона за бюджета на ДОО и НЗОК за съответната година.

Възстановени са разходите за ползвани външни консултантски услуги и/или съпътстващи услуги, съгласно утвърдена номенклатура и лимити от Съвета за сътрудничество (СС) към ДБТ (чл. 496 от ЗНЗ) общо на 90 безработни лица, получили еднократна сума за стартиране на собствен бизнес, 82 от които нови. Сключени са 4 анекса за придобиване на професионална квалификация по предмета на самостоятелната дейност, която ще развият (чл. 49, ал. 3). През годината, след разработване и одобряване на бизнес проект, 154 безработни лица са предпочели, вместо парично обезщетение за безработица, са получили еднократна парична сума по чл.47, ал.1 (чл. 48 от ЗНЗ).

През 2021 г. по мярката за насърчаване на работодатели – микропредприятия да разкриват работни места, като се субсидират първите 5 разкрити работни места (чл. 50 от ЗНЗ) е осигурена заетост общо на 855 лица, от които 507 нововключени. Изразходваните средства от ДБ са в размер на 2 377 758 лв.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой подкрепени предприемачи в ключови видове предприемачество (жени, младежи, възрастни хора, безработни, имигранти, социални предприемачи и др.):

- Изпълнение към 2021 г.: 10 500 безработни, неактивни и заети лица са получили обучения и подкрепа за предприемачество, като от тях 2622 са стартирали собствен бизнес;
- През 2021 г. самостоятелна стопанска дейност като микропредприятия са започнали 207 безработни лица, като със 178 от тях договорите са сключени през отчетния период;
- По мярката за насърчаване на работодатели – микропредприятия да разкриват работни места, като се субсидират първите 5 разкрити работни места (чл. 50 от ЗНЗ) е осигурена заетост общо на 855 лица, от които 507 нововключени;
- Целева стойност за 2024 г.: предстои дефиниране на предвидените ресурси;

Предприемаческа активност в начална фаза:

- Изходна стойност (2018г.):6%; Целева стойност за 2024 г.: 7%.

Мярка 1.5 Подкрепа за занаятчийството, предприемачеството в селските райони и творческите индустрии, вкл. на регионално ниво

Действие 3) *Проекти и мерки за насърчаване на занаятчийството и предприемачите в творческите индустрии.*

Министерство на земеделието

- Процедура № BG06RDNP001-6.002 „Инвестиции, насочени към развитие на занаяти“ по подмярка 6.4.1. „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ от ПРСР 2014-2020 г.

През 2021 г. по приоритетна ос Развитие на стопанства и предприятия се изпълняват сключени договори по процедура № BG06RDNP001-6.002 „Инвестиции, насочени към развитие на занаяти“ по подмярка 6.4.1. „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ от ПРСР 2014-2020 г. Сключени са два договора на обща стойност 99 144.92 лв.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой подпомогнати занаятчи и предприемачи в творческите индустрии:

- Изпълнение към 2021 г.: сключени 2 договора; Целева стойност за 2024 г.: 50.

Област на въздействие 2: Достъп до пазари

Мярка 2.1 Насърчаване на интернационализацията на МСП

Действие 1) Продължаващо развитие и поддръжка на Експортен хъб България, по-специално на неговата дигитална платформа, за предоставяне на информация за: i) възможности за подкрепа, публични и други институции; ii) актуална пазарна информация за маркетингови проучвания на външни пазари; iii) международни и регионални търговски панаири и изложения; iv) прилагане на комбинирани мерки за подкрепа като част от насърчаването на интернационализацията, които позволяват едновременна подкрепа на съответните МСП за технологично развитие, дигитализация, разработване на нови продукти и формиране на умения (ИАНМСП).

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

Поддръжка на сайта на Експортен хъб България чрез публикуване на запитвания на чуждестранни фирми, на събития с международен характер като изложения, търговски мисии, бизнес форуми и други прояви, обучения за развитие на конкурентоспособността на българските МСП, анализи и др.

Организирана обучителна програма EXPO1 е проведена в рамките на 3 месеца. Целта на проекта е насърчаване на експортния потенциал на 15 български компании. По време на програмата са проведени 13 лекции, водени от успешни български предприемачи по теми, свързани с международния бизнес. В програмата участват и ментори, които да наставяват участниците от позицията на успешни бизнес лидери, като им помогнат да развият своя потенциал. Проведени са редица индивидуални менторски срещи. Проведени са и 12 срещи с търговски представители на Министерство на икономиката зад граница, с цел представяне на възможности за навлизане на конкретни международни пазари.

Подготвена е нова обучителна програма EXPO2, съвместно с Международната мрежа за малки и средни предприятия. Проведена сесия за подбор на участниците.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати с комбинирани мерки:

- Изпълнение към 2021 г.: 15; Целева стойност 2024: 20;

Дял на МСП, рекламиращи своята продукция (стоки и услуги) на международния пазар:

- Изходна стойност (2020 г.): 19,8%; Целева стойност за 2024 г.: 22%.

Мярка 2.2 Подкрепа на МСП за участие в мероприятия за насърчаване на търговията

Действие 1) Изготвяне на годишни програми от ИАНМСП в съответствие с националните и регионалните приоритети, определени в Стратегията, и с предложенията на заинтересованите страни за участие на МСП в търговски панаири и големи събития.

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

ИАНМСП периодично актуализира Индикативните програми за провеждане на международни изложения по проект „Участие на МСП на международни панаири, изложби и конференции в страната и чужбина“ по ОПИК и по национален бюджет предвид динамиката в провеждането на международни събития в условията на световна пандемия и съгласно получени предложения от работодателски организации, НПО, браншови камари, съюзи, клъстери и др., представляващи бизнеса. Секторите, които са подпомогнати от ИАНМСП през 2021 г. са следните: мода, текстил, облекло, кожи и кожени изделия; машиностроене, електротехника, индустриални технологии, поддоставки и оборудване; ХВП и в частност захарни и сладкарски изделия; ИКТ и финанси; козметика и парфюмерия; строителство, строителни технологии и материали; хуманна и дентална медицина; занаяти. ИАНМСП периодично актуализира Индикативните програми по проект „Подкрепа на интернационализацията на българските предприятия чрез провеждане на търговски мисии, бизнес форуми, конференции, контактни борси и двустранни срещи“, финансиран от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, по който ИАНМСП е институционален бенефициент.

Актуализиране на индикативните програми по дейност 1 - организиране на търговски изложения и по дейност 2 - организиране на бизнес форуми, конференции.

Секторите, които бяха подпомогнати от ИАНМСП през 2021 г. са следните: мода, текстил, облекло, кожи и кожени изделия, машиностроене, електротехника, индустриални технологии, поддоставки и оборудване, ХВП и в частност захарни и сладкарски изделия, ИКТ, рециклиране и др.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Разработени годишни програми:

- Изпълнение за 2021: 1; Целева стойност за 2024 г.: 3;

Дял на МСП, извършващи износ:

- Изходна стойност (2020 г.): 26,0%; Целева стойност за 2024 г.: 27,5%.

Действие 2) Провеждане и/или подкрепа на МСП за участие в международни търговски панаири, бизнес конференции и бизнес срещи в България.

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

1. Организиранни индивидуални участия от ИАНМСП на български компании в международни панаири и изложение и конференции по проект „Участие на МСП на международни панаири, изложби и конференции в страната и чужбина“ за периода януари - декември 2021 г.:

- 1 изложение - Хуманитарна и дентална медицина - 16 МСП участвали;
- 1 изложение - Строителство, архитектура и обзавеждане - 12 МСП участвали;
- 1 изложение - Индустриални машини, оборудване и иновации - 19 МСП участвали;
- 1 конференция - Индустриални машини, оборудване и иновации - 3 МСП участвали;

2. Бизнес форуми и конференции в България

- **Онлайн представяне на българската иновационна и стартър екосистема пред най-големия иновационен и предприемачески център в Европа UnternehmerTUM, 20.01.2021 г.**

Събитието е подходящо за всички иновативни и стартиращи български предприятия, които проявяват интерес към дейността на най-големия иновационен и бизнес център в Европа и желаят да получат повече информация за възможностите за финансиране на своите проекти и внедряване на готови високотехнологични и иновативни продукти в различни производства. Участие в събитието взеха представители на около 40 МСП.

- **Българо-казахстански онлайн бизнес форум - възможности за двустранно търговско и инвестиционно сътрудничество, 17 март 2021 г.**

Поканени за участие в Българо-казахстански онлайн бизнес форум - възможности за двустранно търговско и инвестиционно сътрудничество са български фирми от следните сектори на икономиката: транспорт и логистиката, селско стопанство и хранително-вкусовите технологии, туризъм, геологопроучвателна дейност, възобновяеми енергийни източници (БЕИ), фармация, медицина и др. Участие в събитието взеха представители на около 50 български предприятия.

- **Онлайн събитие „Наука за бизнес“, 18 март 2021 г.**

На онлайн събитието бяха представени добрите практики и примери за партньорство между бизнеса и БАН в разработване на съвместни проекти. Науката, в лицето на Академията и нейните научноизследователски институти, представи работещи научни открития и продукти, създадени в нейните институти и лаборатории и по какъв начин тези продукти или решения са се наложили на пазара и в практиката. В рамките на проявата беше поставен фокус върху значимостта на научните изследвания и ролята им за повишаване на производителността и конкурентоспособността на българската икономика. Участие взеха представители на повече от 100 български предприятия.

- **Българо-сръбски бизнес форум с провеждане на двустранни срещи в сградата на Посолството на Република Сърбия в гр.София, 8 юни 2021 г.**

Събитието се проведе изцяло в присъствена форма. През изминалата година, бизнесът значително пострада, предвид наложените ограничения във връзка с пандемията от COVID-19, поради което предстоящата проява си поставя за цел да възстанови част от загубените ползи и да постави началото на редица прояви в подкрепа на бизнеса от двете страни.

Приоритетни сектори на събитието са: информационни и комуникационни технологии, електротехника и автомобилен сектор, медицина и лични предпазни средства, миннодобивна промишленост, възобновяеми енергийни източници и др.

Бяха представени и възможностите на сръбския пазар и условията за реализиране на съвместни проекти. Участие взеха представители на повече от 40 български предприятия.

- **Бизнес форум в рамките на 6-та Среща на върха на Инициативата „Три морета“, София, 8-9.07.2021 г.**

На 8 и 9 юли 2021 г., в гр. София се проведе 6-та Среща на върха на Инициативата „Три морета“. Продължавайки създадената традиция на инициативата, Срещата на върха е съпроводена от бизнес форум, свързващ предприятия и заинтересовани страни от региона със стратегически чуждестранни инвеститори, като целта му е да се наложи като инструмент за привличане на нови инвестиции в Централна и Източна Европа и осигуряване на подкрепа за изпълнението на трансгранични и вътрешнорегионални проекти,

които имат стратегическо значение за страните участнички. Участие вземат повече от 500 участника.

- **Международна конференция „Нови възможности за българския бизнес след излизането на Обединеното кралство от Европейския съюз”, 01.07.2021 г., гр. София**

Участват над 100 представители на бизнеса и институционалните среди на България и Великобритания, от които 62 броя са МСП. Основната цел на събитието е да бъдат представени възможностите за търговия с Великобритания на българските малки и средни предприятия.

Участие в международната конференция вземат представители на български предприятия и предприятия, които са членове от Британско-българската бизнес асоциация. На събитието са поканени лектори като представители от Министерството за търговия и инвестиции на Великобритания, търговският представител зад граница на Министерство на икономиката във Великобритания, представители от адвокатска кантора „Цветкова и партньори” и др., които представиха възможностите за българските предприятия след излизането на Великобритания от Европейския съюз. В рамките на събитието се проведеха преки бизнес контакти с представители на британските фирми с цел създаване на дълготрайни бизнес партньорства и други ползотворни дейности от взаимен интерес между двете страни.

- **Международно бизнес събитие с networking в рамките на Тук-Там Кошер (Co-Share) 2021, 09.09.2021 г.**

В Програмата на конферентната част бяха проведени дискусии по най-разнообразни теми като биотехнологии, 3D принтиране на органи, роля на медиите при отразяване на обективната реалност, нови космически технологии, глобални трендове по роботика и автоматизация, лаборатории за таланти и др. Успоредно с конферентната част, в специално обособени бизнес кътове ще се проведат разговори и срещи между представители на българските и чуждестранните фирми.

Участие в Международно бизнес събитие с networking в рамките на Тук-Там Кошер (Co-Share) 2021 взеха над 200 представители на бизнеса и институционалните среди на България, Обединеното кралство, Австрия и други европейски държави, от които 105 броя МСП.

- **Международната конференция "Финансова подкрепа за МСП - SIMExpo 2021", 28 и 29 септември 2021 г.**

По време на събитието е осигурен директен контакт на представителите на бизнеса в рамките на контактна борса с двустранни срещи с финансиращите институции и са предоставени конкретни възможности за финансиране и инвестиране. В двудневното събитие вземат участие също така и представители на двустранните търговско-промишлени палати и бизнес асоциации, търговските аташета към чуждестранните дипломатически представителства в България и редица бизнес организации.

В Международната конференция "Финансова подкрепа за МСП - SIMExpo 2021" в рамките на първия ден (28.09.2021 г.) вземат участие над 100 представители на бизнеса и институционалните среди на България, Сърбия, Полша, Турция, Германия и Ирландия. През втория ден на събитието (29.09.2021 г.) присъстват над 50 представители на бизнеса и институциите. В събитието участват 76 броя МСП.

- **Международна конференция "Иновации и инвестиции", 2 декември 2021 г.**

Събитието е насочено към представители на всички малки и средни предприятия, както и иновативни и стартиращи предприятия, а основната цел е да се повиши тяхната финансова и инвестиционна култура, като бъде предоставена полезна информация от водещи бизнес лидери и представители на успешни български предприятия. Участие в събитието взеха и представители на двустранни търговско-промишлени палати, представители на научните среди, бизнес организации и др.

Очакваните резултати целят по-добра осведоменост сред представителите на бизнеса относно новите технологии и внедряването на нови продукти и услуги за подобряване на бизнес процесите, което спомага за увеличаване на конкурентоспособността и излизането на нови международни пазари. В рамките на проявата участие вземат и международни лектори, и чуждестранни компании, с които българските предприятия провеждат съвместен нетуоркинг. В конференцията участват повече от 150 представители на български предприятия.

- **Международна конференция в рамките на 17-та годишна среща на Международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME), 9-10 декември 2021 г., София**

В събитието участват над 150 представители на български предприятия.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати за участие в международни търговски панаири, бизнес конференции и бизнес срещи в България:

- *Изпълнение към 2021 г.: Организиран участия в международни панаири, изложение и конференции по проект „Участие на МСП на международни панаири, изложби и конференции в страната и чужбина“ – 3 изложения и 1 конференция; участвали 50 МСП;*

Бизнес форуми и конференции в България – 9; участвали над 750 предприятия:

- *Целева стойност за 2024 г.: 12;*

Дял на МСП, извършващи износ:

- *Изходна стойност (2020 г.): 26,0%; Целева стойност за 2024 г.: 27,5%.*

Действие 3) Подкрепа за участие на МСП в международни панаири, търговски изложения и бизнес конференции в чужбина.

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

Организиран национални участия от ИАНМСП на български предприятия в международни панаири, изложения и конференции по проект „Участие на МСП на международни панаири, изложби и конференции в страната и чужбина“ и по национален бюджет за периода януари - декември 2021 г.:

- 1 изложение - Обувна промишленост - 5 МСП участвали;
- 1 изложение - Мода и аксесоари - 10 МСП участвали;
- 1 изложение - Поддоставки и машиностроене - 8 МСП участвали;
- 1 изложение - Финансови технологии - 6 МСП участвали;
- 1 изложение - Дентална индустрия и услуги - 5 МСП участвали;
- 1 изложение - Козметика и парфюмерия - 18 МСП участвали;
- 1 изложение - ИКТ - 7 МСП участвали;
- 4 изложения - ХВП - 57 МСП участвали;

- 1 изложение - Общ характер - 18 МСП участвали;
- 1 конференция - Финансови технологии - 8 МСП участвали;

Участие на МСП в международни панаири, търговски изложения и бизнес конференции в чужбина и България:

- 134 МСП участвали Международни панаири и изложби в чужбина.
- 47 МСП участвали Международни панаири и изложби в България.
- 11 МСП участвали Международни конференции в чужбина и България.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати за участие в международни панаири, търговски изложения и бизнес конференции в чужбина:

- **Изпълнение към 2021 г.:** 13 изложения/ 142 МСП.; Целева стойност за 2024 г.: 15;

Дял на МСП, извършващи износ:

- **Изходна стойност (2020 г.):** 26,0%; Целева стойност за 2024 г.: 27,5%.

Действие 5) Участие на МСП в официални бизнес делегации и търговски мисии.

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

Организираны търговски мисии от ИАНМСП за български малки и средни предприятия

- **Търговска мисия с посещение на специализирана изложба Иннопром 2021, 04-08.07.2021 г. Екатеринбург, Русия.**

Участие в търговската мисия вземат представители на 20 български малки и средни предприятия в областта на машиностроенето, металообработването, електротехниката, електрониката, роботика, металургия, химическата промишленост, информационни и комуникационни технологии.

Основната тема на изданието на Иннопром 2021 беше „гъвкавото производство“. Проведоха се и тематични дискусии за бъдещето на световната и руската индустрия с участието на лидерите на правителството на Руската федерация и изпълнителни директори на световни и руски компании и директна B2B комуникация с международни производители от Европа, Азия и Америка и др.

- **Търговска мисия с провеждане на бизнес прояви в различни градове в Полша, 26 септември - 2 октомври 2021 г. - отложена от 2020 г. предвид**

възникналата извънредна обстановка, породена от пандемията COVID-19 и усложнените условия за пътуване до Република Полша и осъществяване на бизнес прояви на място.

Участие в търговската мисия вземат представители на 10 български малки и средни предприятия от следните сектори: иновативни продукти; производство на хранителни добавки; производство на здравословни храни; компютърно програмиране; консултантска дейност по информационни дейности; проектиране, производство и търговия с металорежещи машини с ЦПУ; производство на механични детайли; производство на софтуер, програмни продукти; проектиране, разработване, внедряване и персонализиране на софтуерни продукти; технологична поддръжка на софтуерни продукти; производство на метални изделия; производство на пясъкоструйни дози от борен карбид и други продукти от техническа керамика; разработване на интернет сайтове, хостинг, компютърно програмиране, реклама в Интернет. Програмата на Търговската мисия включва организиране на бизнес прояви в градовете Варшава, Гданск, Бялисток и Краков в Полша.

- **Търговска мисия с провеждане на бизнес прояви в различни градове в Република Сърбия, 4-8 октомври 2021 г.**

Участие в търговската мисия вземат представители на 8 български малки и средни предприятия от следните сектори на икономиката: информационни и комуникационни технологии (ИКТ), производство на мебели, машини и оборудване, битова химия, козметични продукти и др.

В сръбските градове Нови Сад, Крагуевац и Златибор бяха организирани форуми, на които представителите на българските МСП проведоха срещи с потенциални техни партньори от Сърбия.

- **Търговска мисия с посещение на специализирана изложба Ecomondo 2021, 25-29.10.2021 г., гр. Римини, Италия**

Участие в търговската мисия вземат представители на 10 български малки и средни предприятия от следните сектори на икономиката: рециклиране, инженеринг, машиностроене, технологичен контрол и производство, химическата промишленост, биотехнологиите, както и IT предприятия, които изработват системи за контрол и управление на цикъла на отпадъците в предприятия и др.

Целта на събитието е да се помогне на предприятията да станат лидери в областта на иновациите, насърчавайки развитието на иновативната и устойчива предприемаческа екосистема. Чрез платформата на специализираната изложба се дава възможност на предприятията да осъществят контакт с водещи експерти в кръговата икономика.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати за участие в официални бизнес делегации и търговски мисии

- Изпълнение към 2021: 4 търговски мисии/48 бр. МСП; Целева стойност за 2024 г.: 9.

Мярка 2.3 Специфична подкрепа за МСП с висок експортен потенциал

Действие 1) Разработване на инструмент за самооценка на експортния потенциал въз основа на индивидуално проучване на предприятията, данни на НСИ и експертизата на национално представителните работодателски организации в използването на подобни платформи. Създаване на автоматизирана система за изчисляване на експортния потенциал на ниво предприятие и по този начин създаване на възможност за точно определяне на МСП с висок експортен потенциал

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

Към настоящия момент не е налично целево финансиране за разработването на инструмент за самооценка.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Разработен инструмент – карта за оценка на експортния потенциал на МСП

- Изходна стойност (2020 г.): 0; Целева стойност за 2024 г.: 0; Целева стойност за 2027 г.: 1;

Брой МСП, използвали инструмента за оценка на експортния потенциал

- Изходна стойност (2020 г.): 0; Целева стойност за 2024 г.: 0; Целева стойност за 2027 г.: 50;

Дял на МСП, извършващи износна дейност

- Изходна стойност (2020 г.): 26,0%; Целева стойност за 2024 г.: 27,5%.

Мярка 2.4 Подкрепа за развитие на електронната търговия

Действие 3) *Насърчаване на МСП за използване на международни платформи за електронна търговия чрез семинари, обучения и срещи.*

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

В изпълнение на мярката е реализирана инициативата "Успешни заедно. Развий своя бизнес онлайн". Инициативата се организира от ИАНМСП съвместно с CloudCart®, Банка ДСК и Mastercard®, като целта е да се подкрепят предприемачите, производителите и търговците в България в условията на кризисната икономическа ситуация. Планира се да се спонсорира 130 участника в стартирането или мигрирането на техния бизнес онлайн - безплатно, с ексклузивен достъп до пакет от преференциални предложения от страна на всеки един партньор на проекта. Към 01.11.2021 г. са сключени 57 договора.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ**Брой МСП, подпомогнати за реализиране на решения за електронна търговия**

- Изпълнение към 2021: 57; Целева стойност за 2024 г.: 150;

Брой изпълнени инициативи

- Изпълнение към 2021: 1; Целева стойност за 2024 г.: 3.

Област на въздействие 3: Достъп до финансиране

Мярка 3.2 Осигуряване на финансови инструменти и гаранционни схеми за инвестиционно финансиране и експортна дейност на МСП

Действие 2) Осигуряване на гаранционни схеми за МСП от Групата на Българска банка за развитие, Холдингов фонд, Национален гаранционен фонд и др. (ББР, ХФ и Национален гаранционен фонд)

Министерство на иновациите и растежа, Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 (ОПИК), Фонд мениджър на финансови инструменти в България

По линия на оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 се изпълняват два гаранционни инструмента от страна на Фонд мениджър на финансовите инструменти в България (ФМФИБ) в подкрепа на предприятията с цел преодоляване на предизвикателствата, свързани с пандемията:

- **Дългов инструмент „Портфейлна гаранция с таван на загубите за преодоляване на последствията от пандемията Ковид-19“ (част от Програма „Възстановяване“)**

Инструментът цели да подпомогне бизнеса чрез банково кредитиране за покриване на непосредствените му нужди от оборотни и/или инвестиционни средства, настъпили като следствие от Ковид-19 пандемията, като по този начин гарантира продължаване на дейността му и връщането им към растеж. Средствата от ОПИК, предвидени за гаранции по инструмента, са в размер на **166 245 550 лв. (85 млн. евро)**. През м. юни 2021 по инструмента бяха въведени промени във връзка с приетата от правителството програма „Възстановяване“. Изпълнението на инструмента стартира в края на 2020 г., но реално набра скорост през втората половина на 2021 г. По данни на ФМФИБ към края на 2021 г. са договорени 908 кредити на стойност над 374,5 млн. лв.

- **Портфейлни гаранции за преодоляване на последствията от Ковид-19 по Програма „Възстановяване“**

Финансовият инструмент е продължение на програма „Възстановяване“, приета от правителството през юни 2021 г. Средствата от REACT-EU, предвидени за посочения инструмент по ОПИК, са в размер на 51 129 188 евро (100 млн. лв.). Прилагането на инструмента е възложено на **Фонд мениджър на финансови инструменти в България (ФМФИБ)**.

- **Портфейлна гаранция с таван на загубите по Програма „Възстановяване“ се финансира** със средства по Приоритетна ос 6 на ОПИК. Финансовият инструмент е продължение на гаранционния инструмент по Приоритетна ос 2 на ОПИК. Размерът на общите средства, които ФМФИБ ще представи на разположение на банките-партньори, е разделен на: Лимит 1 - 96 170 000 лева (от Приоритетна ос 6 на ОПИК); Лимит 2 - 20 900 000 лева допълнителен ресурс.

Условията на гаранцията по Програма „Възстановяване“ дават възможност на МСП да продължат да се развиват, като осигуряват достъп до финансиране чрез кредити, отпускани в кратки срокове, с минимална административна тежест и без необходимост от материалното им обезпечаване. Фондът на фондовете ще поеме до 50% от кредитния риск на банките-партньори, произтичащ от създадения от всяка от тях портфейл от нови кредити за малки и средни предприятия (МСП), с покритие на гаранцията от 80% за всеки индивидуален кредит.

До крайния срок, 25.10.2021г., са постъпили 8 броя заявления за участие, като заявеният от банките интерес превишава значително заложения размер на общите средства.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати чрез гаранционни схеми:

- *Изпълнение към 2021: Средствата от ОПИК, предвидени за гаранции 166 245 550 лв.; ФМФИБ - договорени 908 кредити на стойност над 374,5 млн. лв.;*
- *Целева стойност за 2024 г.: предстои да бъде уточнена с доставчиците на ФИ в зависимост от резултатите от анализите на нуждите.*

Нетен ефект върху годишните разходи за формиране на основен капитал на МСП:

- *Исходна стойност: 0; Целева стойност за 2024 г.: >10%.*

Действие 3) Осигуряване на предекспортно и следекспортно финансиране от Българска агенция за експортно застраховане чрез финансови инструменти, които ще подкрепят интернационализацията на МСП.

Българска банка за развитие (ББР)

През 2021 г. ББР продължава да предлага подкрепа и оборотни средства на дружествата за предекспортни и експортни дейности съвместно с БАЕЗ.

Българска агенция за експортно застраховане (БАЕЗ)

В съответствие с чл. 3 от Закона за експортното застраховане **БАЕЗ осигурява предекспортно и експортно финансиране чрез финансови инструменти:**

1. Застрахователно покритие по кредити и финансираня, отпуснати на МСП, като за 2021 г. застрахователното покритие по сключени застрахователни договори е както следва:
Брой договори: 47; Застраховани кредитни лимити: 91 022 хил. лв.
2. Подпомогнатата експортната дейност на МСП, чрез осигуряване на застрахователно покритие и гарантиране на плащанията по търговски сделки за износ, при условията на отложено плащане, като за 2021 г. застрахователното покритие по сключени застрахователни договори е както следва:

Година	Брой договори	Застраховани кредитни лимити (хил. лв.)	Застрахован износ (хил. лв.)
2021 г.	107	508 756	241 686

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати от Българската агенция за експортно застраховане:

- Изпълнение към 2021 г.: 154; Целева стойност за 2024 г.: предстои да бъде уточнена с доставчиците на ФИ в зависимост от резултатите от анализите на нуждите.

Нетен ефект върху годишните разходи за формиране на основен капитал на МСП:

- Изходна стойност: 0; Целева стойност за 2024 г.: >10%

Мярка 3.3 Осигуряване на финансови инструменти за микропредприятията и малките предприятия

Действие 2) Осигуряване на микрофинансиране, кредити за оборотен капитал и преференциални инвестиционни кредити за микропредприятия и малки предприятия.

Министерство на труда и социалната политика и Фонд мениджър на финансови инструменти в България

Финансови инструменти за микрокредитиране и гаранции за микрокредитиране по ОПРЧР 2014-2020 г. чрез Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД. Целта на подкрепата с финансови инструменти е да се подпомогне стартирането на самостоятелна стопанска дейност и предприемачеството чрез предоставяне на достъп до финансов ресурс. Предоставянето на достъп до финансов ресурс за

желаещите да стартират собствена стопанска дейност, в т.ч. безработни лица насърчава предприемачеството и като краен резултат осигурява разкриването на нови работни места чрез самонаемане. Инвестиционната стратегия за ФИ на ОПРЧР 2014-2020 се изпълнява чрез инструмент:

- **Портфейлни гаранции за микрокредитиране**

През 2021 г. започна да функционира и втория финансов инструмент, като до края на годината са предоставени 7 гаранции. Гарантираните кредити са на обща стойност 178 хил. лв.

Подписани са 2 гаранционни споразумения по ФИ Портфейлна гаранция с таван на загубите за микрокредитиране (6.0 млн. лв.) - съответно през 2020 г и 2021 г.

На базата на подписаните споразумения и активната дейност на избраните финансови посредници, към 28.02.2022 г. са предоставени общо 509 кредита за 15 604 605.36 лв. в подкрепа на 489 предприятия, 8 от които са социални предприятия.

Публичният ресурс насочен към подкрепените предприятия възлиза на 11 337 452.72 лв., а допълнително мобилизираният частен ресурс от посредниците - на 4 267 152.64 лв.

От всички предоставени 509 кредита, 234 кредита за общо 8 834 957.11 лв. са договорени през 2021 г., а изпълнението на мярката продължава и през настоящата 2022 година.

Българска банка за развитие

През 2021 година са предоставени 122 броя кредити на 109 броя клиенти на обща стойност 10 521 326 лева за микропредприятия. С предоставените кредити са финансирани клиенти от различни сектори.

В края на 2021 г. Банката създаде специализирани програми за подкрепа на микро- и МСП, които да подобрят достъпа до финансиране, като:

- **Програма „Бизнес“** - финансиране на дружества от всички сектори при намалени изисквания за обезпечение и по-ниски цени от стандартните за ББР.
- **Програма „Криейтив“** - специално насочена към дружества от творческия сектор и ИКТ;
- **Програма „Стартъп“** - за финансиране на микропредприятия с история под 2 години;

- **Програма „Подкрепа за туризма“** - за хотелиери и ресторантьори, засегнати от кризата
- **Програма „Българска роза“** – за розопроизводители.
-

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Обща стойност на наличните средства за микропредприятия и малки предприятия под формата на микрофинансиране, кредити за оборотен капитал и инвестиционни кредити:

- Изпълнение към 2021 г.: 19 356 283 лв.; Целева стойност за 2024 г.: 6 000 000 лв.

Брой подпомогнати микропредприятия и малки предприятия

- Изпълнение към 2021 г.: 343 предприятия; Целева стойност за 2024 г.: 2 000 предприятия

Действие 3) Осигуряване на инструменти за споделяне на риска, насочени към засилване на икономическата активност на микропредприятията и малките предприятия.

Министерство на труда и социалната политика

Финансов инструмент микрокредитиране със споделяне на риска по ОПРЧР 2014-2020 г. чрез Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД:

- **Микрокредитиране със споделяне на риска**

През 2021 г. по инструмента за микрокредитиране са сключени договори за предоставяне на 226 кредита на обща стойност близо 8,5 млн. лв.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Обща стойност на наличните средства за микропредприятия и малки предприятия под формата на инструменти за споделяне на риска:

- Изпълнение към 2021 г.: 8,5 млн. лв., Целева стойност за 2024 г.:

Брой подпомогнати микропредприятия и малки предприятия:

Изпълнение към 2021 г.: 226 предприятия; Целева стойност за 2024 г.: 500 предприятия

Област на въздействие 4: Дигитализация и умения

Мярка 4.1 Насърчаване на дигитализацията на МСП

Действие 1) Въвеждане на дигитални технологии, софтуер, решения за електронна търговия, дигитални приложения и прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и сигурност на данните.

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

„Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии (ИКТ услуги) на микро, малки и средни предприятия (МСП)“ по процедура BG16RFOP002-2.015 - Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия (МСП) по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. По процедурата са подадени 1836 проектни предложения, като са планирани минимум 450 предприятия да получат ваучери за използване на консултантски услуги от доставчиците на ИКТ услуги, включени в Списъка на доброволно участващите доставчици, доказали капацитета си да извършват услуги за въвеждане и използване на ИКТ. През 2021 г. са отчетени 506 броя ваучери, 495 от които са верифицирани и реално изплатени на обща стойност 8 778 000,00 лева.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Интеграция на дигиталните технологии:

- Индекс за навлизането на дигиталните технологии в икономиката и обществото (DESI) за 2019 г. – Интеграция на дигиталните технологии (за МСП): 2019 г. - 6% от МСП извършват продажби онлайн (спрямо 17% средно за ЕС);
- Изпълнение към 2021: - 10% от МСП извършват продажби онлайн (спрямо 18% средно за ЕС);
- Целева стойност за 2024 г.: 10%;

Действие 3) Подкрепа за МСП чрез въвеждане на дигитални технологии и софтуерни продукти за автоматизация и роботизация на производствените процеси, технологии за комуникация и дистрибуция и др. в селското стопанство.

Министерство на земеделието

Процедура BG06RDNP001-4.012 по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ по Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

Проектните предложения, които са подадени по процедура BG06RDNP001-4.012 по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ са в процес на оценка от оценителна комисия съгласно Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Процедура № BG06RDNP001-4.013 по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

Стартиралата през август 2021 г. процедура № BG06RDNP001-4.013 по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. е спряна със заповед на Ръководителя на Управляващия орган на ПРСР 2014-2020 г.

През месец октомври стартира прием по процедура № BG06RDNP001-4.015 по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“, по която общият размер на средствата възлиза на 426 280 028,74 лева, без да има промяна на допустимите кандидати и дейности. Крайният срок за подаване на проектни предложения е до 31 март 2022 година.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Интеграция на дигиталните технологии:

- *Индекс за навлизането на дигиталните технологии в икономиката и обществото (DESI) за 2019 г. – Интеграция на дигиталните технологии (за МСП): 2019 г. - 6% от МСП извършват продажби онлайн (спрямо 17% средно за ЕС);*
- *Изпълнение към 2021: - 10% от МСП извършват продажби онлайн (спрямо 18% средно за ЕС);*
- *Целева стойност за 2024 г.: 10%;*

Мярка 4.3 Подкрепа за придобиване на дигитални умения

Действие 1) Извършване на редовни оценки на потребностите от обучение за точно определяне на целевите групи за обучение и техните специфични потребности (вкл. потребности от умения, свързани с дигитализацията).

Министерство на труда и социалната политика

Операция „Развитие на дигиталните умения“ по ОПРЧР 2014-2020 г.

Операцията започна през 2021 г. и се реализира чрез партньорства на национално представителните организации на работодателите с организациите на работниците и служителите (социалните партньори) и Министерство на труда и социалната политика. Насочена е към повишаване на цифровата грамотност и формирането на специални професионални цифрови умения на работната сила. Целите на операцията са обвързани с определянето на специфичните нива на цифрови умения, необходими на заетите лица за изпълнението на ежедневните им задачи и подпомагане придобиването им, в съответствие с развиващите се дигитални технологии по отделните сектори на икономиката в страната. Операцията ще спомогне работната сила да преодолее дисбалансите в областта на дигиталните знания и умения. По проектите се разработват, тестват и валидират унифицирани профили за дигитални компетенции по ключови длъжности и/или професии, съгласно НКПД 2011, посочващи знания, умения и поведение, което служителят/работникът следва да притежава, за да изпълнява задълженията си в обхвата на професията и/или длъжността си. Ще бъде разработено ново учебно съдържание, отговарящо на установените потребности, което ще бъде тествано и доразвито. Ще се разработят и приемат секторни квалификационни рамки за развитие на дигитални умения, методически указания за поддържане и надграждане на дигиталните умения на работещите по сектори за осигуряване на продължаващо обучение.

През 2021 г. беше разработена методиката, по която ще се извършват проучванията за определяне на необходимите нива на цифрови умения. Създаден е също Национален консултативен съвет за обсъждане и съгласуваност на действията по операцията. Същинските дейности по проектите на социалните партньори предстоят. Резултатите ще дадат основата за широкомащабни мерки по ПРЧР 2021-2027 за провеждане на обучения на заети лица с цел повишаване на дигиталните умения, съобразно нуждите на предприятията.

Насърчителната мярка чл. 63 от ЗНЗ цели повишаване пригодността за заетост на работната сила в съответствие с потребностите на пазара на труда и изискванията на работодателите. По условията на мярката се организира и провежда професионално обучение за придобиване на професионална квалификация по заявка на работодателя и обучение на заети лица за придобиване на ключови

компетентности. Безработните лица се включват в обученията за придобиване на I степен на професионална квалификация и на квалификация по част от професията.

През 2021 г. се провеждат обученията по заявка на работодателите (чл. 63, ал.1, т.3 от ЗНЗ) на заети лица от микро, малки и средни предприятия, за придобиване на ключови компетентности, вкл. и „Дигитална компетентност“. През отчетния период в обученията за придобиване на ключови компетентности по реда на чл. 63, ал.1, т.3 от ЗНЗ са включени 397 заети лица – 250 заети лица от микро- и малки предприятия.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Редовни оценки на потребностите от обучение

- Изпълнение към 2021 г : 250 заети в МСП от 397 заети , включени в обученията за придобиване на ключови компетентности;
- Целева стойност към 2024 г.: да обхваща 20% от определените целеви групи.

Действие 2) Внедряване на дигитални/онлайн приложения и аналитични решения в процеса на наблюдение и непрекъсната оценка на потребностите от обучение във всички професионални области.

Министерство на образованието и науката

В началото на м. март 2021 г. беше приета втората Национална програма в областта на висшето образование - „Дигитална квалификация“. По нея в рамките на три години ще се обучават настоящи и бъдещи преподаватели по учебни дисциплини и учители по учебни предмети и модули, свързани с работата в дигитална среда, както и представители на бизнеса, които искат да започнат да преподават. Основната цел е чрез допълнително обучение да се преквалифицират преподаватели по други дисциплини и да се обучат представители от практиката, за да могат да преподават дисциплини, свързани с ИКТ и дигитализацията в различните степени на образователната система. Ще се обучат и учители по различни предмети в системата на средното образование, за да им се осигури възможност да се преквалифицират като учители по информатика и информационни технологии.

Предвижда се да бъдат обучени 1000 преподаватели в прилагането на компетентностния подход с акцент върху дигиталните компетентности, обучители и обучени учители и преподаватели по ИКТ-базирани иновативни технологии, както и такива, които могат да провеждат квалификационна дейност по тези теми. В рамките

на програмата е предвидено и създаването на платформа за сътрудничество, обмен на добри практики и идеи. Изготвени са програмите за обученията и предстои набирането на участниците в тях.

В рамките на първата Национална програма - „Повишаване компетентностите на преподавателите от държавните висши училища, подготвящи бъдещи учители“, се финансира изработването, отпечатването и разпространението на наръчници, изготвянето видео презентации, лекции и ресурси, споделени във виртуална библиотека, подпомагаща подготовката на бъдещите учители. Предвидено е директно финансиране за университетите с цел изграждането на обучителни центрове и за оборудване на зали за обучения на студентите с оглед на дигиталната трансформация и внедряването на изкуствения интелект.

Към момента по Програмата са обучени повече от 100 преподаватели, а останалите обучения са предвидени да се осъществят в рамките на 1 година. С използване на облачните технологии е създадена и функционира общодостъпна Виртуална библиотека (<https://www.mon-nmuciot.bg/virtualLibrary.html>) с презентации и видео лекции по основните теми на програмата. Въведени са над 20 презентации и видео лекции по иновативни образователни технологии, броят на посещенията надхвърля 160 000. Създадена е и Фейсбук група, с повече от 440 участници, за обмяна на информация, идеи и добри практики.

В Национална програма „Бизнесът преподава“ предприятията, които участват за 2021 г., са 32 с особен акцент върху малкия и среден бизнес. Те си партнират с 249 училища. По този начин с националната програма се създават предпоставки за насърчаването на бизнеса чрез създаване на условия за подготовка на кадри, отговарящи на неговите потребности.

В рамките на Национална програма „Обучение за ИТ кариера“ се дава възможност за обучение по програмиране за ученици от X клас, които до този момент не са се обучавали в паралелки за придобиване на професионална квалификация по професия от професионално направление 481 „Компютърни науки“. Обучението се организира в партньорство между ИТ бизнеса, професионални гимназии и висши училища. Целта е мотивирани ученици да направят осъзнат професионален избор, като придобият паралелно със средното си образование професионална квалификация по професия „Приложен програмист“.

По модул 2 на същата програма са финансирани 8 училища с професионални паралелки в партньорство с техни 8 бизнес-партньори от малкия и среден бизнес да разработват учебно съдържание и да обучават учители и ученици по него.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Дигитални решения в оценката на потребностите от обучение:

- Изпълнение към 2021 г.: придобиване на професионална квалификация по професия „Приложен програмист“;
- Целева стойност към 2024 г.: да обхваща 15% от професионалните области.

Действие 3) Провеждане на обучения за МСП за подобряване формирането на необходимите умения в областта на дигитализацията, ИКТ, киберсигурността и в други области, които са специфични за дейността на МСП.

Министерство на труда и социалната политика

Операция „Умения“ по ОПРЧР 2014-2020 г.

Процедурата е насочена към повишаване квалификацията на работната сила и повишаване адекватността и уменията на служителите, съобразно актуалните нужди на бизнеса с цел увеличаване производителността на труда, създаване на условия за устойчива заетост и осигуряване на по-качествени работни места.

Договорените средства по процедурата са в размер на 25 688 237,41 лв. За отчетния период по операцията са изплатени 5 411 938,04 лв. и са включени общо 4 861 лица, като 381 от тях през 2021 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Проведени курсове за обучение:

- Изпълнение към 2021 г.: включени в курсове за обучение са 381 лица;
- Целева стойност за 2024 г.: ще бъде уточнена въз основа на договорените ресурси.

Мярка 4.4 Насърчаване на участието на МСП в дуално обучение (обучение чрез работа)

Действие 1) Последващо развитие и поддържане на информационна база данни на работодателите, които отговарят на изискванията за участие в партньорства за дуално обучение (обучение чрез работа) с цел насърчаване, популяризиране и подкрепа на дуалното обучение в България.

Министерство на икономиката и индустрията

През 2021 г. в Информационна база данни (ИБД) на работодателите, които отговарят на изискванията за участие в партньорства за осъществяване на обучение чрез работа (дуална система на обучение) са включени 750 обучаеми, които работодателите желаят и имат готовност да включат в дуална система на обучение – 649 ученици, 69 младежи до 29-годишна възраст и 32 възрастни над 29-годишна възраст. Броят на обучаемите, навършили 16-годишна възраст, които работодателите са включили в обучение чрез работа е 432 души, от които 429 ученици и 3-ма младежи до 29-годишна възраст.

Общият брой на работодателите, участващи в ИБД е 79 предприятия, от които 14 микропредприятия, 23 малки, 21 средни предприятия (58 МСП) и 21 големи предприятия. Професионалните гимназии-партньори в обучението чрез работа на регистриралите се работодатели са 44 професионални гимназии и 2 центъра за професионално обучение. Разпределението на работодателите по градове откроява силното приложение на дуалното обучение в градовете: Свищов, Стара Загора, Силистра, София, Габрово и др. От всички включени в ИБД работодатели – 7 работодатели са от София, а 72 предприятия са от страната.

Професиите, в които работодателите усещат най-голям недостиг на кадри и имат готовност да провеждат обучение чрез работа са: машинен техник, машинен оператор, мехатроника, електротехник, техник на електронна техника, техник-технолог в дървообработването, техник на селскостопанска техника, програмист, спедитор, оператор в производството и други.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой регистрирани предприятия, вкл. МСП, в информационната база данни на работодателите, които провеждат дуално обучение:

- Изпълнение към 2021 г.: 79 предприятия;
- Целева стойност за 2024 г.: 150 предприятия.

Брой регистрирани МСП в информационната база данни на работодателите, които провеждат дуално обучение:

- Изпълнение към 2021 г.: 58 предприятия;
- Целева стойност за 2024 г.: 100 предприятия.

Брой учащи, участващи в дуално обучение:

- Изпълнение към 2021 г.: 432 (429 ученици и 3-ма младежи до 29-годишна възраст);
- Целева стойност за 2024 г.: 300.

Действие 2) Подкрепа на МСП за предоставяне на дуално обучение. Насърчаване на МСП, които предоставят дуално обучение, в процеса на участието им в програми с национално и европейско финансиране.

Министерство на образованието и науката

От 2020 година стартира проект „Подкрепа за дуалната система на обучение“, между Министерството на образованието и науката - конкретен бенефициент и Изпълнителна агенция „Оперативна програма “Наука и образование за интелигентен растеж” - управляващ орган на ОП НОИР, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020, съфинансирана от Европейския социален фонд.

Целта на проекта „Подкрепа за дуалната система на обучение” е да спомогне за повишаване на съответствието на професионалното образование и обучение на пазара на труда и да създаде възможности за повишаване на квалификацията на бъдещата работна сила по професии, ключови за икономиката на страната. Изпълнението на планираните дейности ще спомогне за развитието на дуалната система на обучение и ще предостави възможност за тясна обвързаност между образователната система и реалните потребности на пазара на труда.

Проектът предоставя на работодателите възможност да наемат квалифицирани кадри с подходяща професионална подготовка и опит, придобити по време на обучението в реална работна среда. Тези дейности ще улеснят прехода от образование към устойчива заетост. През 2021 г. по проекта участват 699 предприятия-партньори, като около 80% от тях са малки и средни предприятия (около 559 МСП).

Министерство на труда и социалната политика

Операция „Краткосрочна подкрепа за заетост в отговор на пандемията от КОВИД-19” по ОПРЧР 2014-2020

Насърчаване разкриването на работни места за обучение чрез работа (дуална система на обучение) се прилага в подкрепа на безработни лица без квалификация. Съгласно разпоредбата на чл. 46а от ЗНЗ за разкрито работно място за обучение чрез работа (дуална система на обучение), организирано по реда на Закона за професионалното образование и обучение, на което е наето безработно лице, на работодателя се предоставят средства за времето на обучението, за максимален

период от 36 месеца. Средства се предоставят и на обучаващата институция, с която в партньорство се провежда обучението. Осигуряват се средства и за наставника, който участва в процеса на обучение. През 2021 г. 80 безработни лица са включени в дуална система на обучение. Изразходвани са средства в размер на 514 332 лв.

Проектът подкрепя работодатели и самоосигуряващи се лица чрез компенсации на част от работната заплата и дължимите данъчни и осигурителни вноски за сметка на осигурителя и осигуреното лице с цел запазване на заетостта на работниците и служителите в предприятията, упражняващи дейност в икономически сектор, посочени в акт на МС (РМС 429/2020 г.). Операцията започва своето действие през 2020 г. и приключва през 2021 г.

Договорените средства по процедурата са в размер на 102 млн. лв., като 80 млн. лв. са осигурени от ОПРЧР. През отчетния период са подадени 154 заявления от самоосигуряващи се лица и 449 заявления от работодатели. През 2021 г. по проекта са изплатени средства в размер на 52 073 571 лв. От началото на проекта са обхванати общо 42 250 лица.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Подкрепа за МСП, предоставящи дуално обучение с цел откриване на нови паралелки с дуално обучение:

- *Целева стойност за 2024 г.: Въведена система за бонус точки за МСП, провеждащи дуално обучение, която да се използва в процеса на подбор на проекти по оперативни програми и национални мерки, финансирани с национални и европейски средства.*

Област на въздействие 5: По-добро регулиране и бизнес среда

Мярка 5.2 Подкрепа за по-добра свързаност на МСП: създаване на мрежа на МСП и подобрен консултативен процес

Действие 3) Актуализиране на Бизнес наръчника за МСП с по-подробна информация за: започване на бизнес, бизнес операции, човешки ресурси, счетоводство и отчет, финансиране, търговска дейност, защита на личните данни, обществени поръчки, НИРД, строителство, промяна в структурата на бизнеса, прекратяване на стопанска дейност, трансгранична търговия и операции и др.

Министерство на икономиката и индустрията

Извършена е актуализация на 120 регулации описани в Бизнес наръчника за МСП на български и английски език и публикувани на интернет страницата на Министерството на икономиката. Проведена е обществена поръчка с предмет „Преглед и актуализация на законодателните и административни режими и поддържане на дигиталния инструмент за МСП“. Въз основа на представеното изпълнение са актуализирани всички описания в разделите „Стартиране на бизнес“, „Бизнес операции“, „Промени в структурата на бизнеса“ и „Прекратяване на бизнес дейност“ на българо-езичната и англоезичната версия на интернет страницата на Министерството на икономиката и индустрията.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Ниво на използване на Бизнес наръчника:

- Общ брой посещения и брой уникални посещения на Бизнес наръчника на интернет страницата на МИ;
- Изпълнение към 2021: 7000;
- Целева стойност за 2024 г.: 5 000.

Мярка 5.3 Популяризиране на ролята на Посланика на МСП (SME Envoy)

Действие 4) Идентифициране и насърчаване на добри практики в политиката за МСП и в областта на предприемачеството, реализирани в рамките на различни инициативи и програми.

Министерство на икономиката и индустрията

Идентифицирани са мерки, които държавите членки осъществяват в подкрепа за малките и средните предприятия в ЕС с цел преодоляване на кризата с Ковид-19. В

рамките на мрежата на Посланиците на МСП са обсъдени всички мерки и са включени в доклад в подкрепа на ликвидността, кредитирането, безвъзмездната помощ към затворени поради кризата предприятия и др.

Мярка 5.5 Улесняване на участието на МСП в обществени поръчки

Действие 1) Повишаване на осведомеността на МСП относно състоянието на пазара на обществените поръчки в България. Извършване на анализ и обработка на данни за правилата и процедурите за възлагане на обществени поръчки, вкл. брой на обществените поръчки, брой на възлагащите органи, брой на изпълнителите, дял на поръчките с европейско финансиране, брой на обществените поръчки според предмета – доставка на стоки, предоставяне на услуги, строителство – брой и стойност на договорите, дял на обжалваните процедури и забелязани нередности.

Агенция по обществени поръчки

- Осигурен е лесен достъп на МСП до информация за процедури за обществени поръчки чрез данните в ЦАИС ЕОП и Регистъра на обществените поръчки (РОП), открити преди задължителното използване на електронната платформа. През 2021 г. в ЦАИС ЕОП са създадени нови 1816 шаблона за търсене на информация по предварително зададени критерии и са подадени 1 679 заявки за електронен абонамент.
- Специализираните секции на Портала за обществени поръчки (ПОП) „Е-Услуги“, „Възложители“ и „Стопански субекти“ дават възможност за бързо търсене в информацията за услугите на ЦАИС ЕОП, както и в РОП.
- Осигурено е Ръководство за използване на платформата за стопански субекти, което се актуализира при необходимост. Чрез Центъра за обслужване на потребители на ЦАИС ЕОП се предоставя ежедневна техническа помощ за използване на платформата. През 2021 г. е оказано съдействие на 6 577 стопански субекти, във връзка с конкретни технически проблеми за работа е нея.
- Полезна информация за потребителите на системата се съдържа в рубриците „ЦАИС ЕОП - Актуално“ и „ЦАИС ЕОП - Въпроси и отговори“. През 2021 г. в рубриката „ЦАИС ЕОП - Актуално“ са публикувани/актуализирани 9 инструкции за работа със системата. Отговори на най-често задаваните въпроси от потребителите се публикуват в рубриката „ЦАИС ЕОП - Въпроси и отговори“, която през 2021 г. е обновена 3 пъти.

Действие 4) Непрекъснато увеличаване на публичността и прозрачността на обществените поръчки, интегриране на интернет страници със съответната информация на местно и централно ниво в единна уеб платформа, осигуряване на съответствие с приетите стандарти при отчитане на изпълнението на проекти и резултати по програми, финансирани от ЕФ.

Агенция по обществени поръчки

През 2021 г. е осигурена възможност за изцяло електронно възлагане на обществените поръчки чрез използване на централизирана електронна платформа (ЦАИС ЕОП), като това обхваща целия процес - от етапа на планиране до сключването и управлението на договор за обществена поръчка.

Област на въздействие 6: Околна среда

Мярка 6.1 Подобряване на енергийната и ресурсната ефективност на МСП и увеличаване използването на възобновяеми енергийни източници

Действие 3) Подкрепа за увеличаване използването на различни видове възобновяема енергия от МСП в съответствие с добрите европейски практики (соларна, вятърна, водна, системи на биомаса и когенерационни системи и др.)

Процедура „Енергийна ефективност в предприятията“ по програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2020 г.

Министерство на енергетиката

Процедура за подбор на проекти по малка грантова схема „Енергийна ефективност в индустрията“, по програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“ (ВЕЕЕЕС), Финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021.

Процедурата е с общ бюджет от 2 500 000 евро, като по нея се предвижда предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятия, в т.ч. малки и средни предприятия, с които да се постигне повишаване на ефективността на индустриалните процеси в производството и конкурентоспособността на българските предприятия. По процедурата ще се предоставя възможност за изграждане на системи за отопление и охлаждане и/или производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, които осигуряват енергия за собствено потребление. Процедурата е в последен стадий на подготовка преди обявяването ѝ в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020), където ще бъде отворена за набиране на проектни предложения през м. април 2022 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, получили подкрепа за развиване на възобновяеми източници на енергия:

- Изпълнение към 2021 : не е приложимо;
- Целева стойност за 2024 г.: 50.

Мярка 6.2 Популяризиране и въвеждане на системи за управление на околната среда в МСП

Действие 1) Подкрепа на МСП за завършване на процеса по регистрация по Схемата на ЕС за управление по околна среда и одит (EMAS), както и сертифициране по стандарти ISO 14001 (управление по околната среда), ISO 5001 (управление на енергията) и ISO 9001 (управление на качеството).

Министерство на околната среда и водите

С оглед подобряване на екологичните характеристики на организациите и увеличаване на броя регистрирани по Схемата на ЕС за управление по околна среда и одит (EMAS) организации, МОСВ провежда процедури за регистрация, подновяване, спиране и заличаване на регистрации по EMAS, като предоставя и съответните методически указания на организациите. За 2021 г. се отчитат 3 нови регистрации, 7 подновени и 2 спрени регистрации. Общият брой регистрирани организации е 18.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, получили подкрепа за завършване на процеса на регистрация и сертифициране по EMAS и съответните стандарти:

- Изпълнение към 2021 г.: 10;
- Целева стойност за 2024 г.: 30.

Действие 3) Популяризиране на секторните добри практики за управление по околна среда, разработени от Съвместния изследователски център (JRC), като основни документи на ЕК за прилагане на екологични практики в даден сектор (МОСВ).

Мярка 6.3. „Подкрепа за участието на МСП в стратегическите вериги на стойността на Европейския съюз“

Действие 1) Подкрепа на МСП за по-добро интегриране в европейските вериги на стойността в контекста на кръговата икономика. Реализиране на целенасочени действия за повишаване на кръговата активност на отделни МСП или вериги на стойността чрез въвеждане на кръгови бизнес модели.

Мярка 6.4 Подобряване на капацитета на МСП във връзка с прехода към кръгова и нисковъглеродна икономика

Действие 1) Стартиране на поредица от програми за изграждане на капацитет на МСП в страната за:

- *концепции на кръговата икономика (ИАНМСП);*
- *нови кръгови бизнес модели на регионално и местно ниво; и възможности за МСП в процеса на преход към кръгова икономика (ИАНМСП);*
- *повишаване на кръговостта на определени вериги на стойността (с подкрепата на браншови организации, секторните асоциации и бизнес посредници (ИАНМСП)).*

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

ИАНМСП е бенефициент и партньор по проект GoDanuBio - Екосистеми за насърчаване на сътрудничеството в селските и градските райони в Дунавския регион чрез управление на кръговата биоикономика по Програма за транснационално сътрудничество Дунав 2014-2020.

Продължителност: 30 месеца (01.07.2020-31.12.2022)

Общ бюджет на проекта: 2,7 млн. Евро

Бюджет на ИАНМСП: 98 348,50 евро, от които 15% национално съфинансиране, осигурено от МРРБ.

Основната цел на проекта: да подобри социално-икономическото развитие на регионите, да допринесе за защитата на природата, климата и ресурсите, както и да насърчи развитието на слабонасените райони.

Водещ партньор в консорциума: Агенция BIOPRO, Баден Вюртемберг, Германия. Дейностите на ИАНМСП през 2021 г. включват разработването на три документа: Анализ на рамкови условия за насърчаване на кръговата биоикономика в България; Преглед и подбор на анализи и предложения от проекти на ЕС с български участници; Идентифициране на политики в партньорските страни, които имат приложение за прилагане в България.

Проведени са откриваща конференция в София Тех Парк, месечни партньорски срещи и две обучения на екипа за организиране на обучителни семинари по кръгова икономика в България през следващия период на проекта. Изготвен е доклад с преглед на българското законодателство, свързано с насърчаване на зелена икономиката и биотехнологии. Определени са като заинтересовани страни

министерства, агенции и общини, чиито програми са изпратени на водещия партньор за изготвяне на обобщен доклад. Изготвени са становища и е предоставена информация за подготовка на проект за обща стратегия за кръгова икономика на Дунавския регион, която ще бъде финализирана до края на 2022 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой уникални посещения на съответните интернет страници:

- Изпълнение към 2021 г.: не е приложимо;
- Целева стойност за 2024 г.: 500.

Брой МСП, информирани за кръговата икономика и кръговите бизнес модели и имащи онлайн достъп до информация и инструменти:

- Изпълнение към 2021 г.: не е приложимо;
- Целева стойност за 2024 г.: 500.

Действие 3) Подкрепа на МСП и стартиращи предприятия за въвеждане на конкретни кръгови бизнес модели като повторна употреба, ремонт и поправка, обратна логистика, преработка, индустриална симбиоза и др. Подкрепа за МСП в прехода от продажба на продукти към предоставяне на услуги.

Действие 4) Подкрепа на МСП за увеличаване на дела на разделно събираните и рециклираните отпадъци на секторна база с конкретен акцент върху секторите, произвеждащи значителни количества отпадъци (напр. строителство и разрушаване на сгради, обновяване на сгради и др.). Стартиране на няколко пилотни проекта в различни сектори.

Министерство на иновациите и растежа, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 (ПКИП)

По Специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсоефективна икономика“, Приоритет 2 „Кръгова икономика“ на проекта на програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 (ПКИП) са предвидени за изпълнение индикативни групи дейности в областта на проектирането на продуктите, производствените процеси и управлението на отпадъци, както следва:

- по-ефективно използване в производството на природните ресурси, включително вода, в т.ч. намаляване на използването на първични суровини или увеличаване на използването на странични продукти и вторични суровини;

- увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите;
- подобряване на възможностите за рециклиране на продуктите, включително рециклирането на отделните материали, съдържащи се в продуктите, наред с другото чрез заместване или намалена употреба на продукти и материали, които не подлежат на рециклиране;
- намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл, включително чрез заместване на тези вещества с по-безопасни алтернативи;
- удължаване използването на продуктите, включително чрез повторно използване, проектиране за дълготрайност, промяна на предназначението, разглобяване, преработване, модернизиране и ремонт, и споделянето на продукти;
- Подкрепа за подобряване управлението на отпадъците в предприятията, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране. Ще се предоставя подкрепа за модернизиране на технологиите по пречистване и намаляване на замърсяването от производствени отпадъчни води;
- Подкрепа за създаване на партньорства между предприятия за постигане на промишлена симбиоза – споделяне на ресурси, услуги, вторични продукти, създаване на връзка между производства, при която отпадъците от едното представляват суровина за другото. Ще се насърчава промишлената симбиоза между големи и малки предприятия по веригите на стойността;
- Създаване на браншови платформи (например по материални потоци: пластмаси, дърво, стъкло и т.н.) за обмяна на добри практики.

Индикативният бюджет, заложен за изпълнение на мерки по тази специфична цел, е в размер на 375 890 000 евро от Европейския фонд за регионално развитие.

Фокус при изпълнение на мерките ще бъде подкрепата за внедряване на цифрови технологии и разработване и внедряване на иновации в областта на кръговата икономика, разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната интензивност в промишлеността. Приоритет ще се дава на предприятия, осъществяващи дейности, които са част от Стратегическите вериги на стойността на ЕС: Чисти, свързани и автономни превозни средства; Индустрия с ниски емисии на CO₂; Водородни технологии и системи.

Политики в отговор на кризата с COVID-19

Мярка 1: Осигуряване на подкрепа за платежоспособността на МСП и стимулиране на частните инвестиции

Действие 1) Осигуряване на ликвидност чрез безвъзмездни средства и финансови инструменти за малките и средните предприятия, вкл. и за самонаетите лица.

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 (ПКИП), Национална агенция за приходите (НАП) и Групата на ББР

Процедура на директно предоставяне BG16RFOP002-2.094 “Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)”

Основната цел на процедурата е осигуряване на бърз и ефективен механизъм за подкрепа на българските микро-, малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки, въведени в страната, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите.

Процедурата е обявена на 04.01.2021 г. с бюджет 156 млн. лв. Основната цел на процедурата е осигуряване на бърз и ефективен механизъм за подкрепа на българските микро-, малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки, въведени в страната, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите. Договорът между УО на ОПИК и НАП е сключен през м. януари 2021 г., когато започва и реалното изплащане на подкрепата към засегнатите МСП. Подписаният договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е на стойност 141 000 000.00 лв. съгласно подписан Анекс № 3/19.01.2022 г. В рамките на сключения АДФП с НАП са обявени 3 схеми за набиране на заявления за подпомагане:

- BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ – обявена на 21.12.2020;
- BG16RFOP002-2.097 „Предоставяне на допълнителна информация във връзка с продължаване на подпомагането по процедура BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ – обявена на 02.03.2021;
- BG16RFOP002-2.101 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II“ – обявена на 14.06.2021 .

По всички схеми, в 7-дневен срок след заповедта за одобрение на крайните ползватели са изплатени (верифицирани) нужните средствата за осигуряване на оперативен капитал. Извършени са авансови плащания на стойност 28 200 000.00 лв. По данни от НАП към м. март 2022 година проектните предложения по трите фази са общо 14 089 броя от 7 007 предприятия, като е изплатена БФП на стойност - 129 838 410.80 лв. и платени лихви при възстановени помощи 188 370.32 лв.

Процедура за подбор на проекти BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

Целта на процедурата е осигуряване на оперативен капитал за българските малки предприятия, реализирали оборот над 500 000 лв. за 2019 г., за справяне с последиците от пандемията COVID-19.

Процедурата е обявена при условията на опростени правила на осн. чл. 21, ал. 1, т. 2 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение и по нея се прилага опростено отчитане на разходите, определени на база еднократна сума за оперативни разходи, съгласно чл. 67, (1), т. в/ от Регламент 1303/2013.

Процедура е обявена на 19.02.2021 г. с краен срок за кандидатстване 15.03.2021 г. Първоначалният бюджет на процедурата възлиза на 78 233 200 лв. След наддоговаряне на процедурата, одобрено от КН, увеличеният бюджет възлиза на 184.7 млн. лева.

Сключени са общо 4 206 договора за безвъзмездна финансова помощ, с размер на безвъзмездна финансова 210 300 000,00 лв. Към 31.03.2022 г. е приключило изпълнението на 3 517 договора за безвъзмездна финансова помощ за МСП (с извършени окончателни плащания към предприятията), като изплатените средства по процедурата са общо 175 850 000 лв. безвъзмездна финансова помощ.

Министерство на труда и социалната политика

- **Операция „Заетост за теб“ по ОПРЧР 2014-2020**

Целта на операцията е да се предостави подкрепа за реинтеграция в заетост на безработни лица, останали без работа вследствие от пандемията с КОВИД-19. Проектът цели да окаже навременна подкрепа на работодатели за наемане на безработни лица чрез осигуряване на субсидия за заетост.

През отчетния период са подадени общо 31 294 заявления от 14 874 предприятия за разкриване на 71 107 свободни работни места. Сключени са общо 18 101 договора, от които 1038 са прекратени. Активни са 17 063 договора за 43 346 свободни работни места. През 2021 г. по проекта са изплатени средства в размер на 110 730 598,55 лв., от които 37 668 909,52 лв. по ОПРЧР.

- **Политики в отговор на кризата с COVID-19**

Във връзка с обявеното извънредно положение в страната и Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, Агенция по заетостта изпълнява мярката, известна като „60/40“, която се реализира по реда и условията на ПМС № 55/2020 г. и ПМС № 151/2020 г. (вкл. неговите изменения и допълнения). Мярката предоставя средства за запазване на заетостта на работниците и служителите на работодатели, засегнати от епидемията от COVID-19, които в периода 13.03 – 31.12.2021 г. са преустановили работата на предприятието, на част от предприятието, на отделни работници и служители или са установили непълно работно време в предприятието или в негово звено. Мярката също така предлага помощ и на работодатели, които са наели работници в сектор I – „Хотелиерство и ресторантьорство“ или икономическа дейност с код 49.39 „Друг пътнически сухопътен транспорт, неklasифициран другаде“ от Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008).

През 2021 г. от мярката са се възползвали общо 3 122 МСП, които са запазили заетостта на повече от 121 000 техни работници и служители.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой МСП, подпомогнати чрез безвъзмездни средства и финансови инструменти:

- *Изпълнение към 2021 г.: 28 520 предприятия; Целева стойност за 2024 г.: 30 000 предприятия.*

Действие 2) Осигуряване на финансови инструменти и друга подкрепа на МСП за намаляване на отрицателните последици от забавени плащания в условията на криза.

Българска агенция за експортно застраховане

През 2021 г. БАЕЗ ЕАД продължава активно да провежда политика на държавата за подпомагане на националните износители и българския бизнес в

условията на пандемия. БАЕЗ ЕАД застана зад своите настоящи и бъдещи клиенти, като запази и надгради подхода, при който осигурява застрахователно покритие и предоставя възможност на фирмите да работят при условия на отложено плащане. С дейността си дружеството стимулира непрестанното нарастване на обемите на застрахования оборот и ограничаването на междуфирмената задлъжнялост.

БАЕЗ ЕАД подкрепи българските компании - МСП, търгуващи на вътрешния пазар, чрез осигуряване на застрахователно покритие и гарантиране на плащанията по търговски сделки на територията на Република България, при условията на отложено плащане, чрез включване на неплатежоспособност и забавени плащания, причинени от кризата с COVID-19, като за 2021 г. застрахователното покритие по сключени застрахователни договори е както следва:

Година	Брой договори	Застраховани кредитни лимити по вътрешен риск (хил. лв.)	Застрахован оборот (хил. лв.)
2021 г.	89	376 468	693 981

Дружеството осигурява застрахователно покритие на българските компании, осъществяващи търговската си дейност при условие на влошена икономическа обстановка и работещи на отложено плащане с ХОРЕКА (хотели, ресторанти и кафета) сектор, като за 2021 г. застрахователното покритие по сключени застрахователни договори е както следва:

Година	Застраховани кредитни лимити (хил. лв.)	Застрахован оборот (хил. лв.)
2021 г.	7512	12 573

БАЕЗ ЕАД осигурява застрахователно покритие по Програмата за подпомагане на доставчици на публични организации в Република България, чрез предоставяне застрахователно покритие на оборотно финансиране от ББР Факторинг АД, както следва:

Година	Застраховани кредитни лимити (хил. лв.)
2021 г.	9407

Дружеството изплати застрахователни обезщетения на малки и средни предприятия, с което подпомогна ограничаването на междуфирмената задлъжнялост.

Година	Изплатени застрахователни обезщетения (хил. лв.)
2021 г.	2 257

През 2021 г. БАЕЗ ЕАД създава нов застрахователен продукт „Краткосрочен търговски риск микро и малки предприятия“, който е насочен в подкрепа на

стартраща дейност и развитие на текуща дейност на микро- и малки предприятия. Той предоставя облекчени условия за кандидатстване, бърза процедура по одобрение и преференциални параметри по застрахователния договор. Целта и ефекта на застрахователния продукт е насочен към осигуряване на защита от финансови загуби на български предприятия при реализирането на износ и при осъществяване на търговски сделки в страната.

Година	Застраховани кредитни лимити (хил. лв.)
2021 г.	715

Българска банка за развитие

През 2021 г. ББР продължава успешно да изпълнява Гаранционната програма на правителството съвместно с мрежа от партниращи банки в подкрепа на бизнеса за справяне с ковид пандемията. Към 31 декември 2021 г. общата сума на включените анти-ковид кредити за МСП към Гаранционната програма възлиза на 394 713 хил. лева при одобрени 2 230 кредита. Към 31 декември 2021 г. разпределението на средствата съгласно дефиницията за МСП от ЗМСП е: 44% от сумата на гарантирания портфейл е в полза на малки предприятия, 26% за микропредприятия, 22% - за средни предприятия, а останалите 8% - за големи предприятия.

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Брой подпомогнати МСП:

- Изпълнение към 2021 г.: 3061;
- Целева стойност за 2024 г.: 2 000.

Действие 3) Насърчаване участието на МСП и стартиращи предприятия да започнат производство на нови продукти и услуги, както и за адаптирането на продукти с двойна употреба в отговор на търсенето на пазара в условията на криза. Подкрепа на МСП за предоставянето на иновативни производства в областта на фармацията, профилактиката на здравето, лечението на заболявания и използването на нови технологии като бърз отговор на здравни кризи.

Министерство на иновациите и растежа, Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията

По Специфична цел 1 „Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“ на Приоритет 1

„Иновации и растеж“ на ПКИП са предвидени за изпълнение следните индикативни дейности, свързани с повишаване на иновационната и инвестиционна активност на предприятията:

- Подкрепа за осъществяване на вътрешни за предприятията НИРД и иновации;
- Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията: въвеждане на продуктова иновация или иновация в бизнес процесите, вкл. маркетингова и организационна иновация;
- Подкрепа за създаване на нови и развитие на иновативни предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги, които не са свързани с трансфер на технологии.
- Подкрепа за заявяване и защита на индустриална собственост в предприятията в т.ч. подкрепа за защита на патенти, полезни модели, дизайн. и др.

Индикативният бюджет, заложен за изпълнение на мерки по тази специфична цел, е в размер на 360 770 000 евро от Европейския фонд за регионално развитие. Подкрепата ще бъде организирана в съответствие с областите на интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027 г. и съобразно регионалните измерения на Стратегията. Приоритетни за финансиране на регионално ниво (NUTS 3) ще бъдат изведените тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г., които имат доказан научен и фирмен капацитет в съответната област на интелигентна специализация и доказана активност в програмен период 2014-2020.

ПКИП все още не е одобрена официално като същата е преминала серия от неформални консултации с Европейската комисия и е одобрена от Тематичната работна група. Предстои да се входира през системата SFC с цел инициране на официални преговори с ЕК и одобрение.